

діяльність без стороннього керівництва і допомоги. Саме тому вища школа поступово переходить від „передачі“ студентам знань у готовому вигляді до управління їх самостійною навчально-пізнавальною діяльністю, до формування у них досвіду творчості, який дає змогу перевірити себе у різних формах інтелектуального напруження.

У „Сучасному словнику з педагогіки“ за редакцією Є.С. Рапацевича самостійна робота розглядається як метод навчання і самоосвіти, як передумова дидактичного зв'язку різних методів між собою у процесі якої той, хто навчається виступає активною творчою особою, творцем власної культури, ерудитом, готовності до майбутньої діяльності. Активність особистості проявляється у постановці цілей самостійної роботи, її плануванні, визначенні способів, самооблізації і контролю, оцінці результатів. Самостійна робота виступає важливим фактором їх теоретичної і практичної підготовки до майбутньої діяльності, формування необхідних знань, умінь, навичок, морально-психологічних якостей [4, с. 685].

Відтак, можна стверджувати, що самостійна робота відіграє важливу, якщо не визначальну, роль у формуванні творчої особистості вчителя, оскільки теорія і практика навчання у вищій школі доводить, що активність студентів у навчанні забезпечує розвиток їх творчих можливостей, нових пізнавальних потреб, навичок пізнавальної діяльності, загалом, сприяє формуванню творчої особистості.

Література

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. – М., 1991. – С. 346
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997. – 376с. – С.326
3. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посібник / Ред. рада: В.М.Доній, Г.М.Несен, Л.В.Сохань, І.Г.Єрмаков та ін. – К., 1996. – 792с. С.166-169
4. Современный словарь по педагогике / Авт.-сост. Е.С.Рапацевич. – Минск: Современное слово, 2001. – 928с. С. 685

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ШКОЛІ

Шинкаренко В.І. (Полтава)

Важливою умовою формування у майбутніх вчителів природничих дисциплін досвіду творчої діяльності є перебудова дидактичної системи переважно інформаційного навчання на таке, яке б розвивало пізнавальні творчі здібності студентів і забезпечувало включення елементів дослідження в усі види діяльності студента, зокрема: навчальну роботу, різні форми якої є важливим засобом формування у студентів установок на розвиток наукової творчості. Вирішальна роль у розв'язанні цього питання належить лекції. На лекції студент не тільки отримує систему наукових знань, але і потребу у самостійному творчому пошуку. Для цього необхідно застосовувати на лекціях метод проблемного викладу матеріалу, коли увага студентів акцентується на тих її аспектах, які потребують теоретичних пошуків, на різних поглядах і підходах до її розв'язання.

Пов'язуючи навчальний матеріал із сучасними науковими проблемами, у лекційному викладі слід широко практикувати використання проблемних питань, вирішення яких дозволяє сформувати у студента інтерес до науково-дослідницької діяльності, розвивати звичку до систематичної розумової праці і вдосконалювати навички роботи з науковою літературою. У ході розв'язання проблемних питань студент відчуває недостатність необхідних знань і вмінь, що стає додатковим стимулом до самостійного опрацювання літератури. Крім того, опановуючи певні поняття, теоретичні положення студент відчуває

потребу в дії. Дія – краща форма пізнання. Отже, у ході розв'язання проблемних питань здійснюється емоційне сприйняття істотних характеристик педагогічної діяльності. При цьому стає можливим і обґрунтованим сприйняття і визнання достовірності положень, висновків, які відрізняються від власних. Усе це сприяє формуванню творчого мислення майбутніх учителів.

Якщо на лекції викладач акцентує увагу студентів на проблемних питаннях і тим самим формує у них установку на творчу працю, потребу у систематичній розумовій діяльності, то на лабораторних заняттях при значному зростанні пізнавальної самостійності майбутніх педагогів вирішується завдання закріплення в них навичок дослідницької роботи. Тому в практику лабораторних занять з курсу неорганічної хімії постійно включається виконання завдань творчої спрямованості, так зокрема при вивченні теми : “Періодичний закон і періодична система хімічних елементів” пропонується створення проблемної ситуації, зокрема аналіз розташування елементів у періодичній системі. Студенти роблять висновок, що всі хімічні елементи в періодичній системі розташовуються у порядку зростання відносних атомних мас. У принципі на цьому положенні побудоване визначення періодичного закону Д.І. Менделєєва. Викладач пропонує студентам звернути увагу на відносні атомні маси Калію і Аргону. Виникає проблемне запитання „Чому Калій, який має атомну масу 39 а.о.м., розміщений після Аргону, відносна атомна маса якого 40 а.о.м.?” Актуалізуються знання студентів про відносну атомну масу елемента як середнє значення відносних атомних мас ізотопного складу елемента з урахуванням його знаходження у природі. Студенти доходять висновку, що в природі більше важкого ізотопу Аргону, а у Калію – легкого.

Для того, щоб студент активно працював на заняттях, відійшов від інтенсивного конспектування, зміг зосередити увагу і мислення на засвоєнні нового матеріалу, можна запропонувати студентам користуватися текстами лекцій, які є вільному доступі на кафедрі.

У тісному зв'язку з навчальними заняттями перебуває педагогічно регульована самостійна робота студентів, метою якої є формування в них навичок розумової праці. Самостійна робота у тісній взаємодії з навчальними заняттями створює основу для навчальної науково-дослідницької роботи студентів, відкриває великі можливості для розвитку творчих здібностей майбутніх учителів.

ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ

Шумська С.І. (Полтава)

Україна як член Бюро ВООЗ згідно з ухваленим у 1998 році Міжнародним документом «Політика досягнення здоров'я для всіх у XXI столітті» здійснює послідовну та цілеспрямовану роботу щодо впровадження здоров'язберігаючої освіти.

Питанням виховання здорової особистості на сучасному етапі присвятили свої праці такі вітчизняні науковці Г.Л. Апанасенко, Є.Г. Булич, С.С. Волков, М.С. Гончаренко, М.В. Гриньова, С.В. Кириленко, С.В. Страшко та ін.

Слід зазначити, що вищі педагогічні навчальні заклади змінюють форми своєї діяльності, стають не лише установою, яка виконує функцію трансляції знань але й здійснюють місію зміцнення здоров'я. Це є найбільш актуальним для студентів з певними вадами здоров'я, які для проведення занять з фізичного виховання зараховуються до спеціальних медичних груп (далі СМГ) [1].

Загальні принципи вибору студентами СМГ тих чи інших типів психічного реагування на захворювання, закономірності формування відношення до захворювання формують особливий психічний стан. Тож можна говорити про вплив самого захворювання на характер реагування, на його прояв, протікання, успішність позбавлення.

Викладачам фізичного виховання важливо враховувати як певні пара-